

Бізнес-клімат Черкаської області: які перспективи відновлення та модернізації бізнесу регіону?

на основі результатів «Нового щомісячного опитування підприємств», #NRES

Євген Ангел, старший науковий співробітник ІЕД

Умань, 9 червня 2023

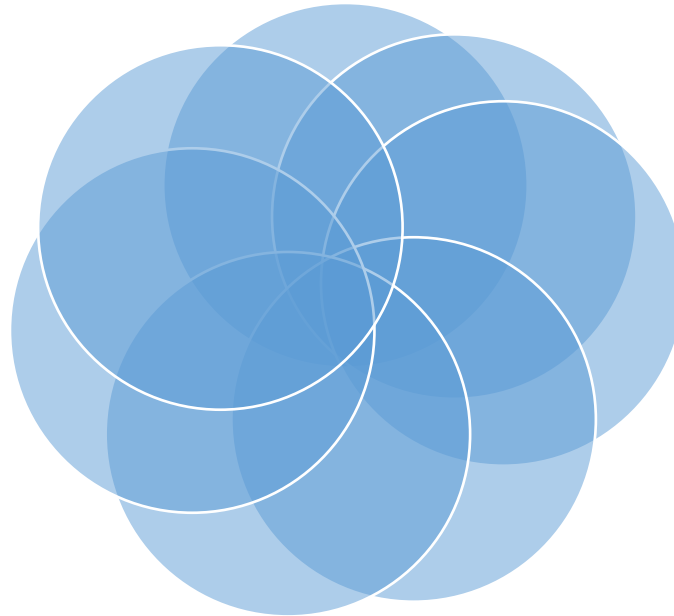
ПРО «НОВЕ ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ»

Опитування щомісяця

Найсвіжіші дані зібрано
16 – 31 травня 2023 р.

Проведено вже
13 опитувань
(з травня 2022 року)

Сектори:
Промисловість +
(Ритейл, Агро)

ВИБІРКА: в травні
опитано **563**
підприємства

Підприємства
усіх розмірів

Географія: **22 з 27**
регіонів України

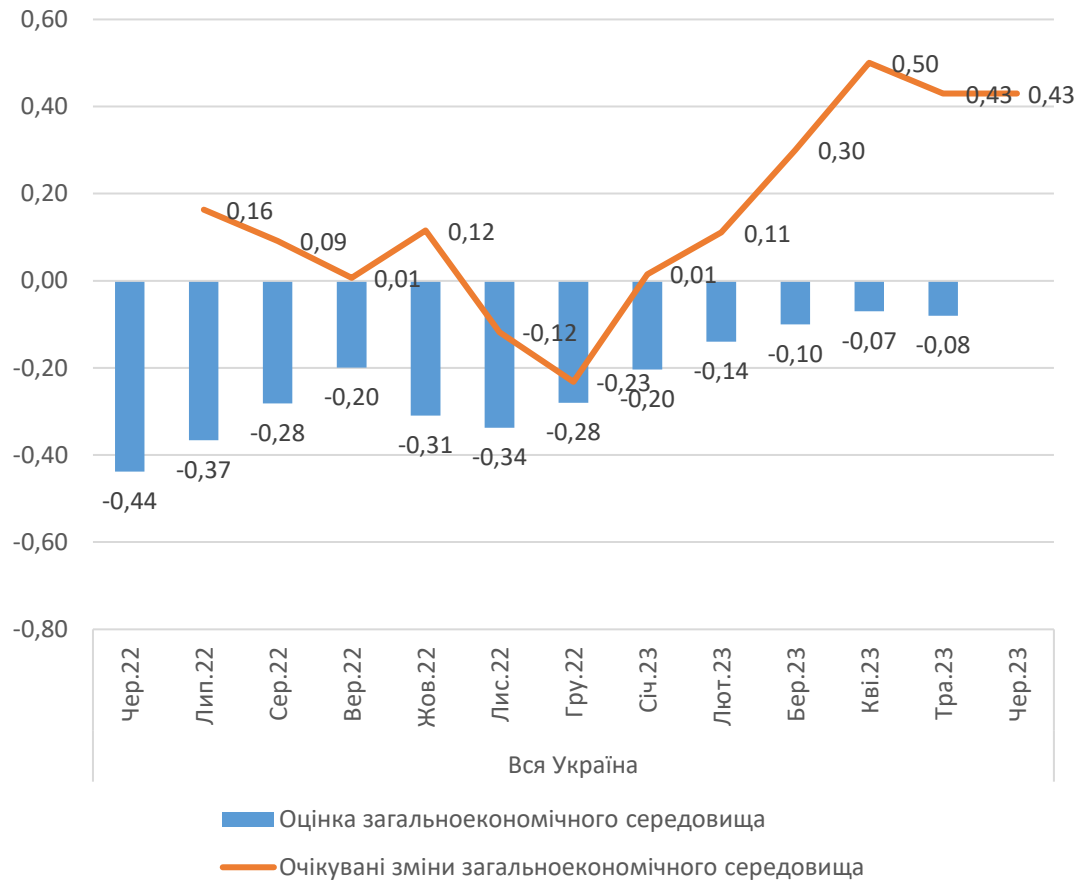
Основні перешкоди для ведення бізнесу у воєнний час, % опитаних

- **Зменшення попиту на продукцію** на першій сходинці рейтингу перешкод ведення бізнесу на Черкащині (проблема актуальніша ніж на рівні країни)
- **Розрив ланцюжків постачання** на другій сходинці (6-те місце на рівні країни, але подібний показник)
- **Зростання цін на сировину та матеріали** також на другій сходинці у рейтингу перешкод в області (на рівні країни 1-ше місце, при цьому вдвічі актуальніше)
- **Складнощі з перевезенням сировини** на четвертій сходинці перешкод в регіоні (на рівні країни – на другій сходинці, вдвічі актуальніше ніж на Черкащині)
- **Брак робочої сили** не є важливою проблемою для підприємств регіону, хоча на рівні країни проблема достатньо відчутна

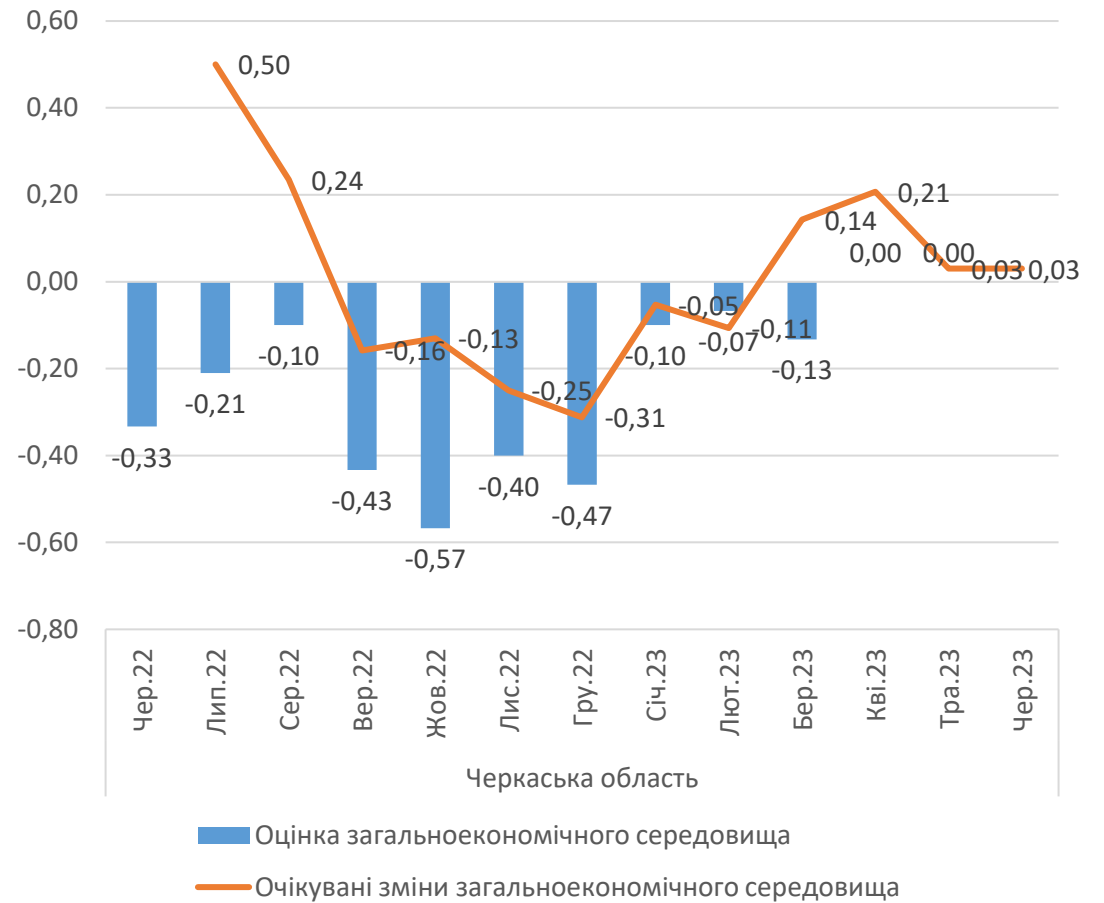

Діловий клімат: бізнес Черкащини менш оптимістичний щодо майбутнього

Вся Україна

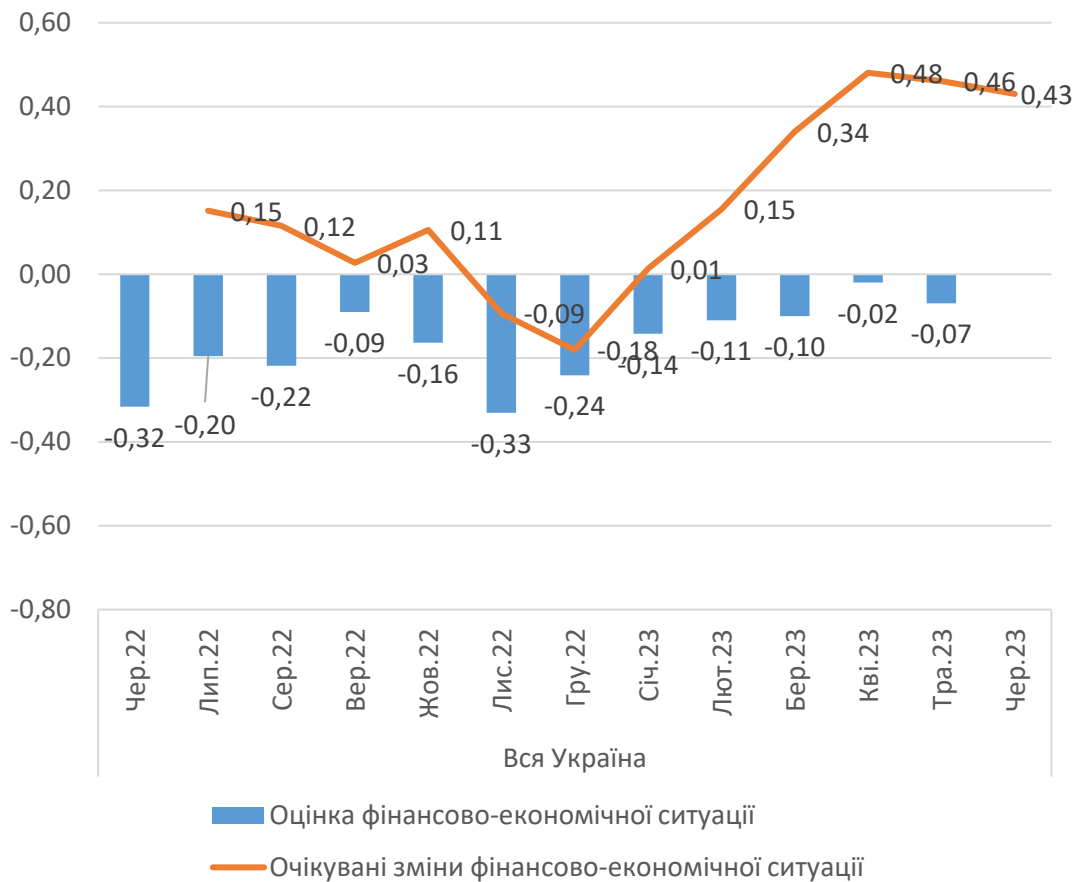

Черкаська область

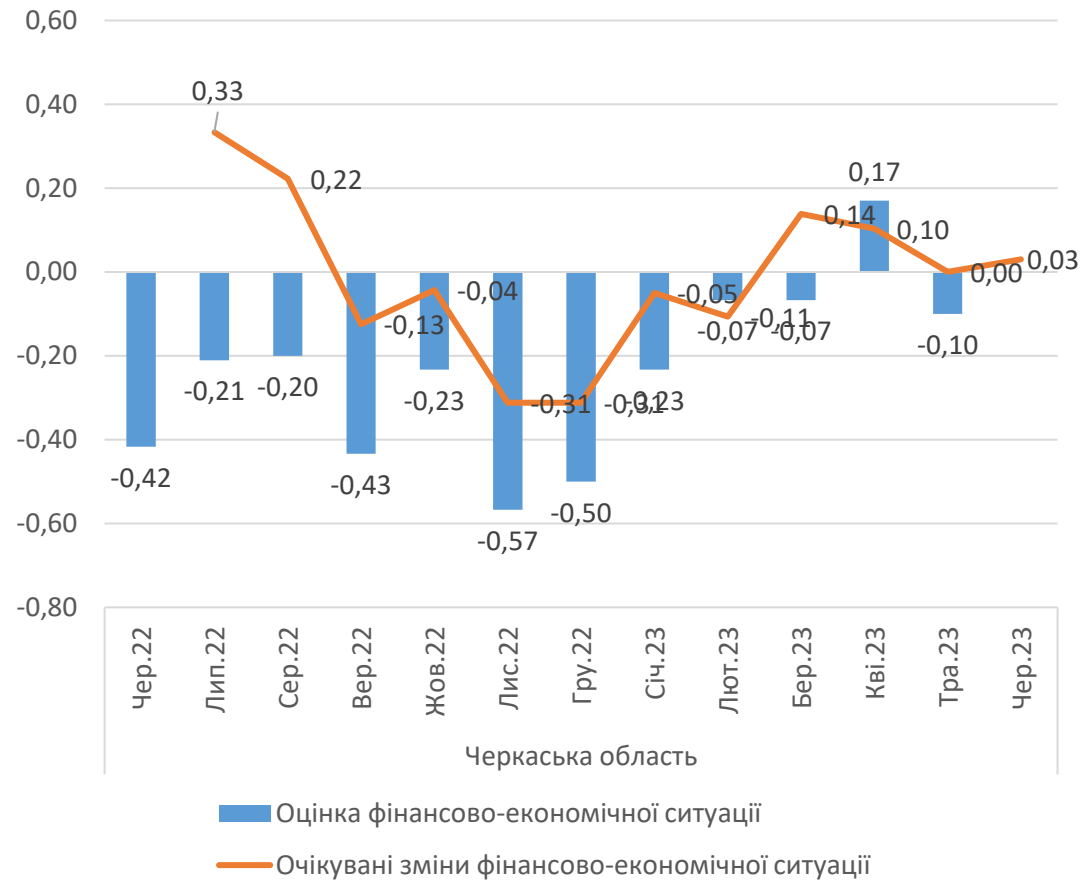

Бізнес Черкащини має гірші очікування щодо фінансово-економічної ситуації на підприємствах

Вся Україна

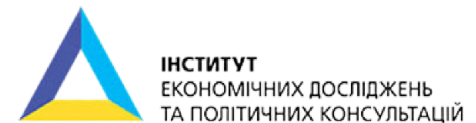
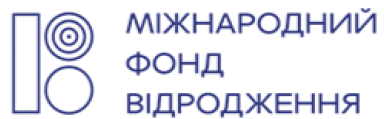

Черкаська область

Результати роботи підприємств

Складнощі з відновленням обсягів виробництва

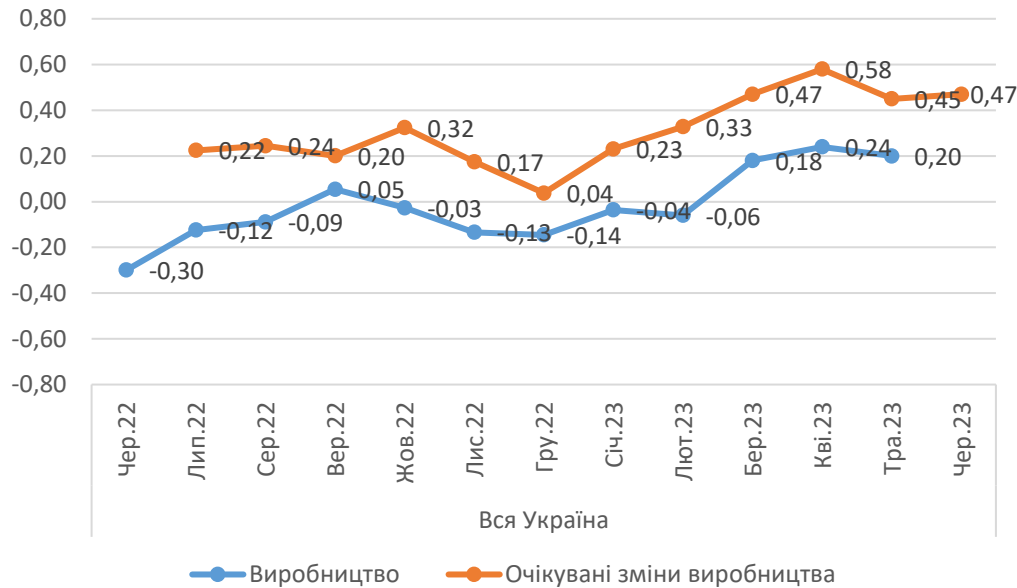
% завантаження потужностей порівняно до «до війни» у травні 2023, % опитаних

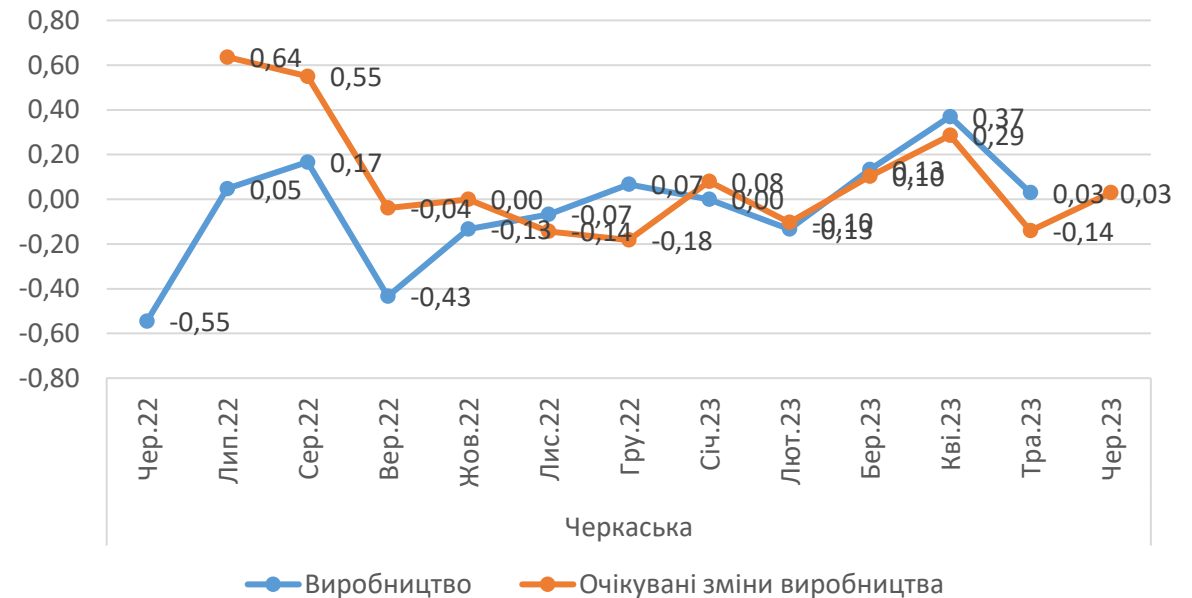
- В Черкаській області від липня 2022 року відсутні підприємства, які працюють на 100% та більше порівняно з довоєнним періодом (на рівні країни 8% у травні)
- Майже третина (33%) підприємств Черкащини працюють майже на повну потужність (75%-99%) порівняно з довоєнним періодом (49% на рівні країни)
- 57% підприємств Черкащини працюють лише на 50%-74% від довоєнних обсягів
- Відсутні підприємства, які не працюють (2% на рівні країни)
- Відсутні підприємства, які працюють на менш ніж 25% потужності порівняно з довоєнним періодом (2% на рівні країни)

Виробництво Черкаської області: слабе відновлення та низькі очікування

Вся Україна

Черкаська область

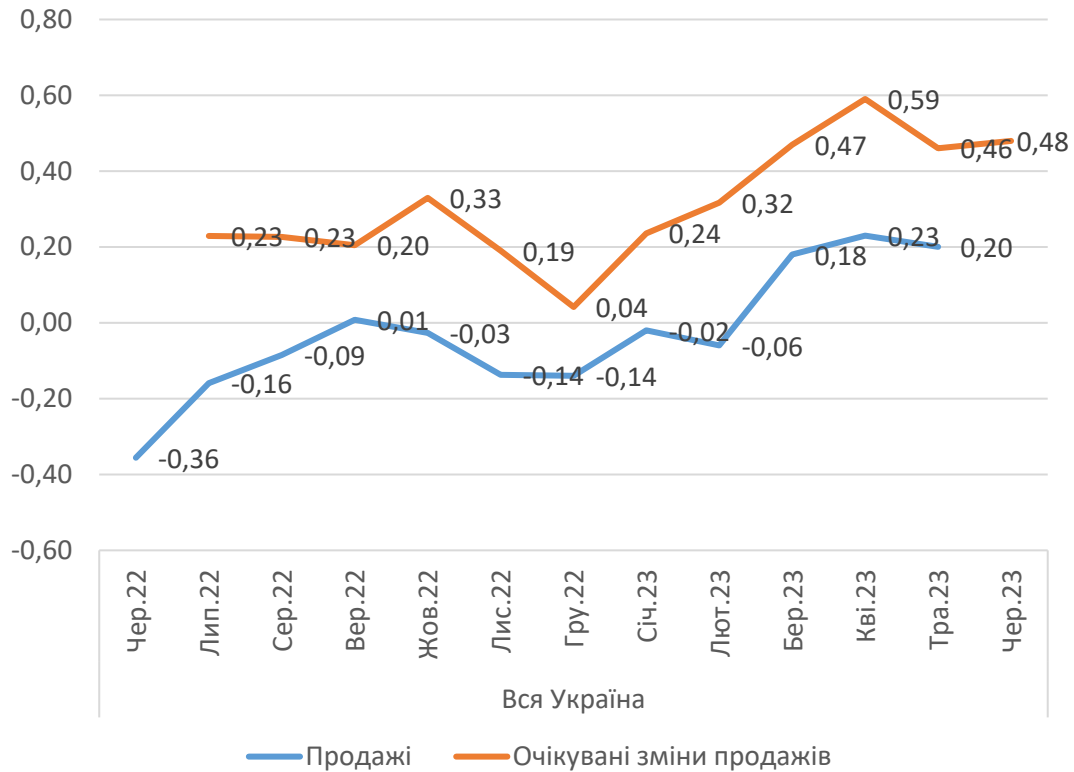

- У травні **17%** підприємств Черкащини **нарощували обсяги** виробництва, а **70%** - **не змінювали обсягів**
- **Лише 13%** підприємств регіону **скорочували обсяги** виробництва в травні
- У травні **лише 3%** підприємств регіону **планували зростання** обсягів виробництва в найближчі 3-4 місяці, а **жодне не планувало скорочення**
- **97%** підприємств області **планують зберегти обсяги** виробництва на колишньому рівні

Продажі: зниження продажів та низькі очікування

Вся Україна

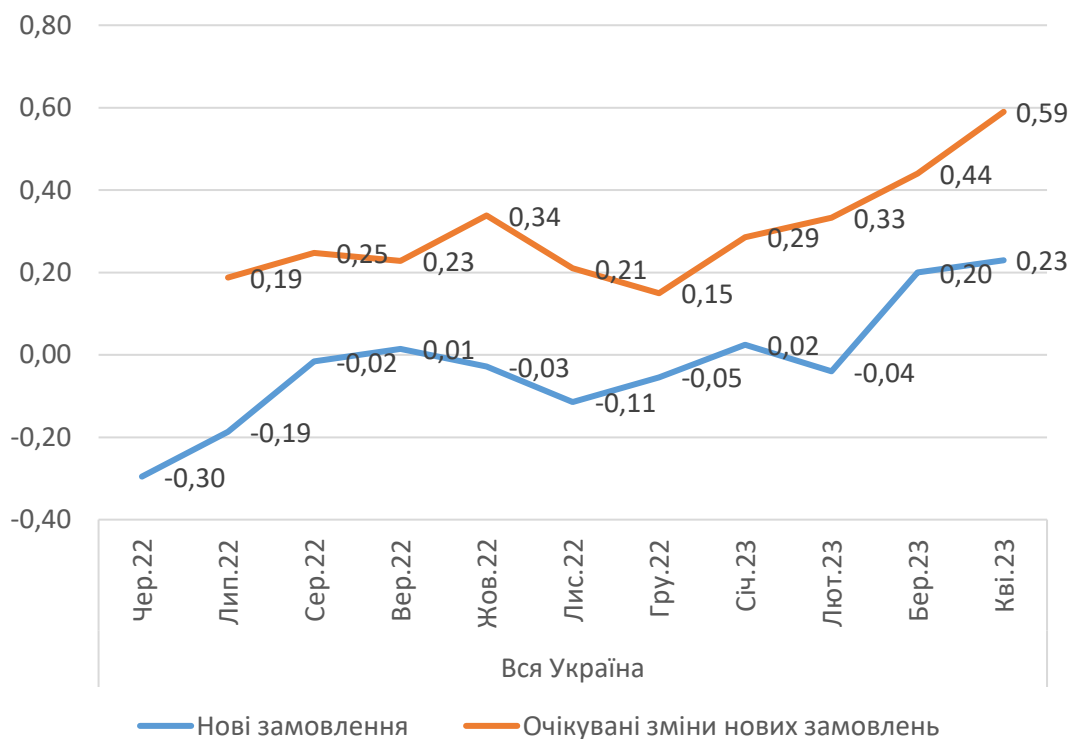

Черкаська область

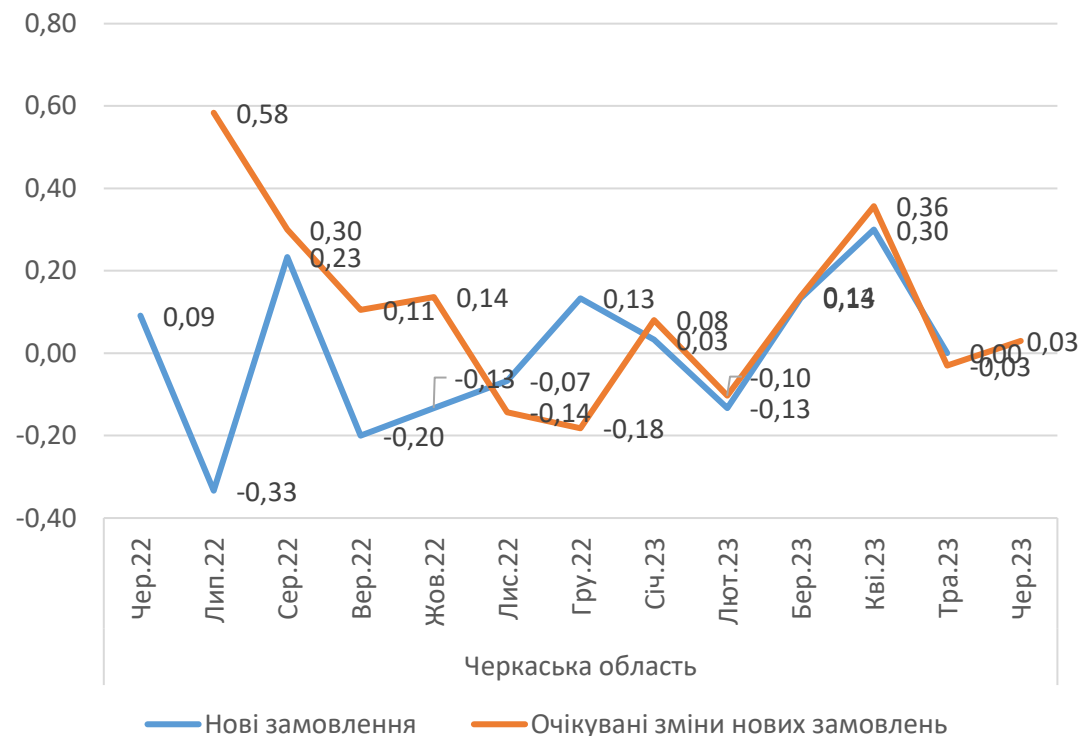

Нові замовлення: зниження нових замовлень та низькі очікування

Вся Україна

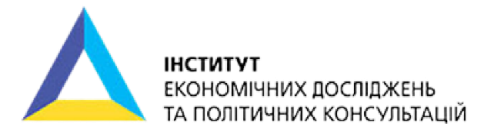
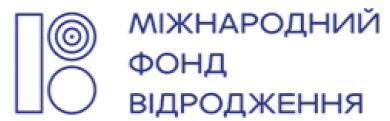

Черкаська область

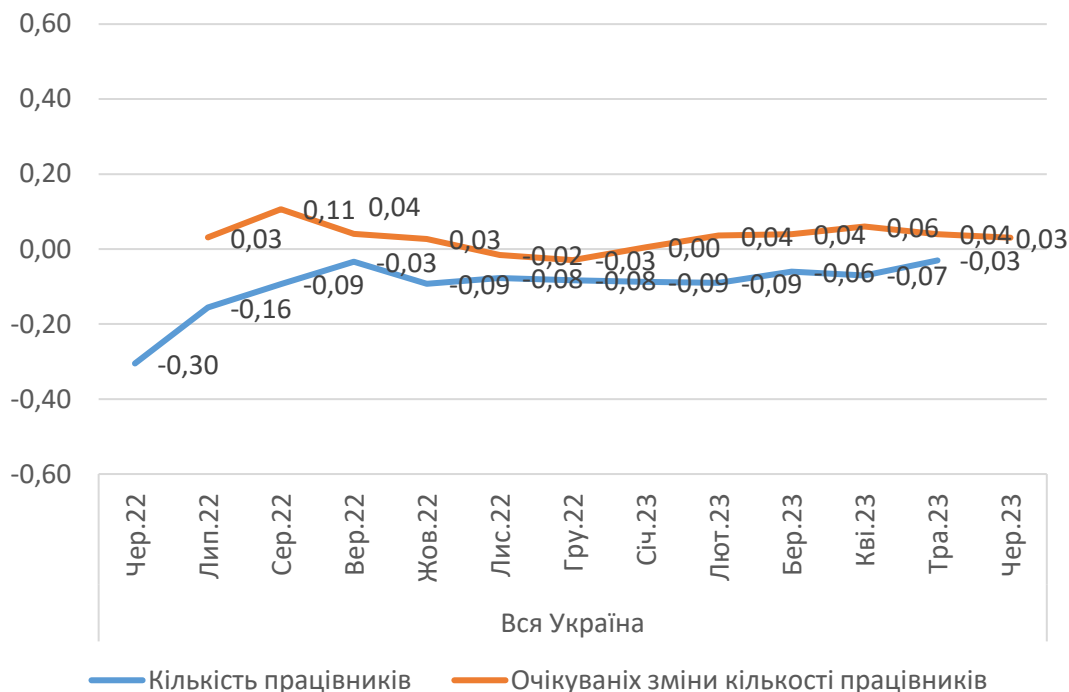
Ринок праці

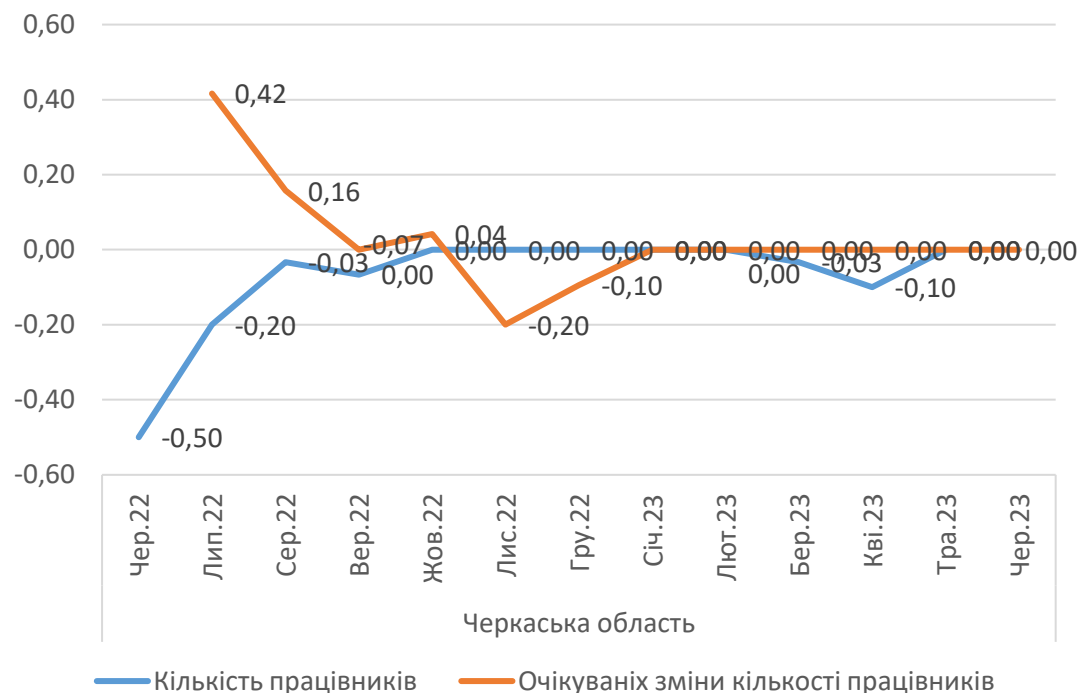

Ринок праці: низький попит на робочу силу відображає проблеми з відновленням

Вся Україна

Черкаська область

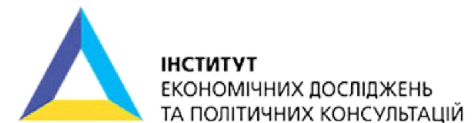
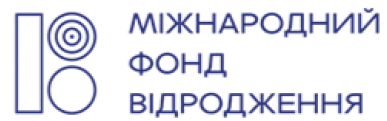

- Від жовтня майже відсутні підприємства, які збільшували кількість працівників
- У травні 100% працівників не змінювали кількість працівників (100% у жовтні – лютому)
- Відсутні підприємства, які скорочували кількість працівників

- Від грудня 100% підприємств Черкащини не очікують змін у кількості зайнятих
- Водночас від серпня підприємства не відчують змін ситуації з пошуком кваліфікованих та / або некваліфікованих робітників, що може також свідчити про низький попит на робочу силу

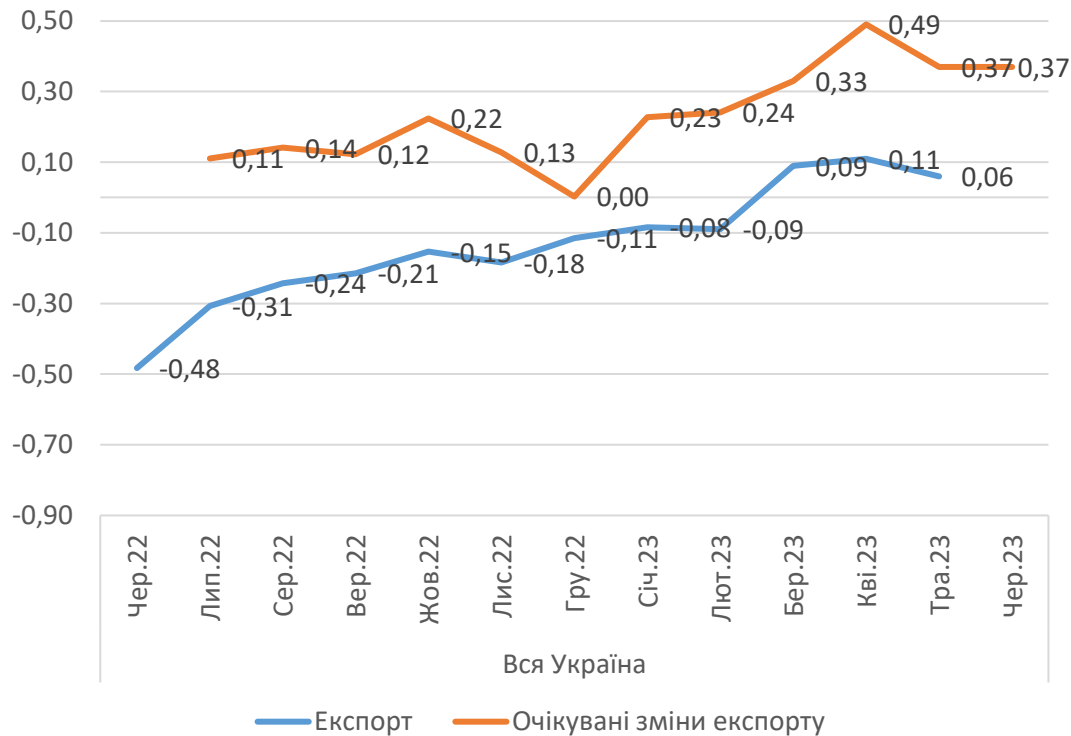
Експорт

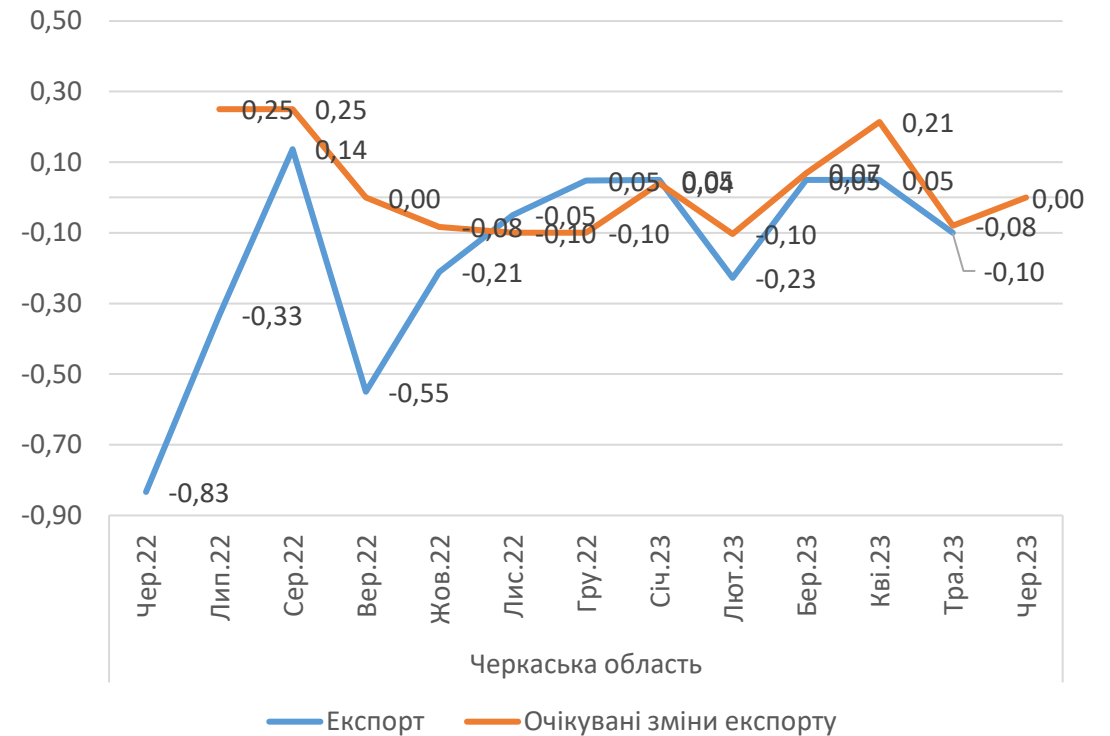

Складнощі з відновленням обсягів експорту регіону

Вся Україна

Черкаська область

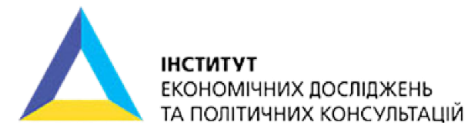
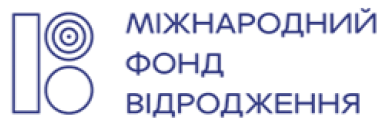

- У травні 2023 року лише 5% підприємств Черкащини збільшували обсяги експорту, 15% скорочували, а 80% - не змінювали
- 100% опитаних не очікують змін обсягів експорту в найближчі декілька місяців

- 70% респондентів були експортерами до війни або розпочали експортувати під час війни
- 95% експортерів Черкащини мали експорт і до війни, і впродовж останніх 12 місяців
- Лише 5% підприємств-експортерів не змогли відновити експортну діяльність впродовж останніх 12 місяців, хоча експортували до війни

Очікування на майбутнє

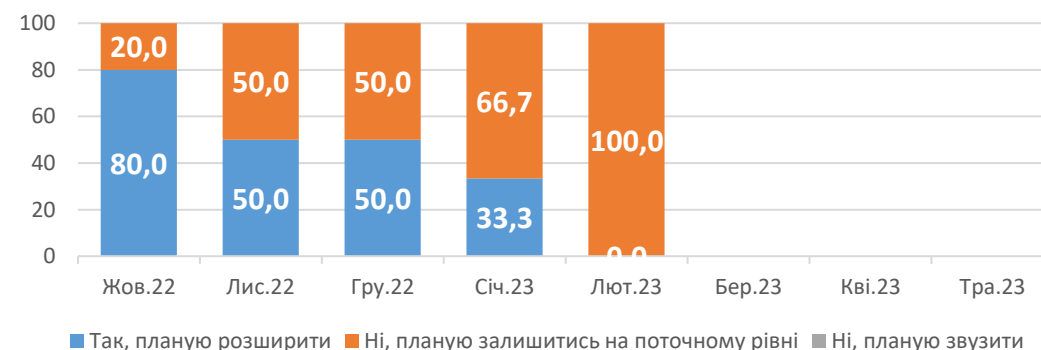

В перспективі двох років без змін: висока невизначеність

- В Черкаській області **вищий рівень невизначеності** бізнесу **щодо довгострокових планів**: у травні 100% підприємств не змогли передбачити діяльність підприємства за 2 роки (56% на рівні країни)
- На рівні регіону **від жовтня скорочувалася частка підприємств, які планували розширення** в найближчі 2 роки

Фінансово-економічна ситуація у дворічній перспективі

Черкаська область

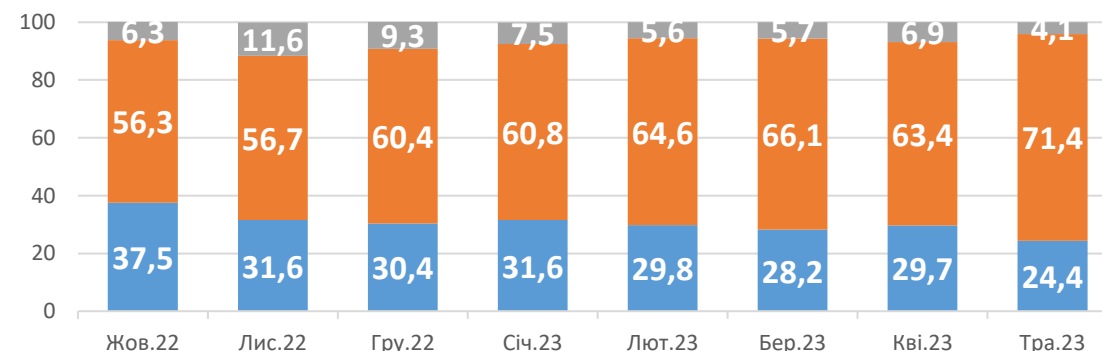

Невизначеність у дворічній перспективі

"Важко передбачити, що буде з діяльністю підприємства через 2 роки", % підприємств

Вся Україна

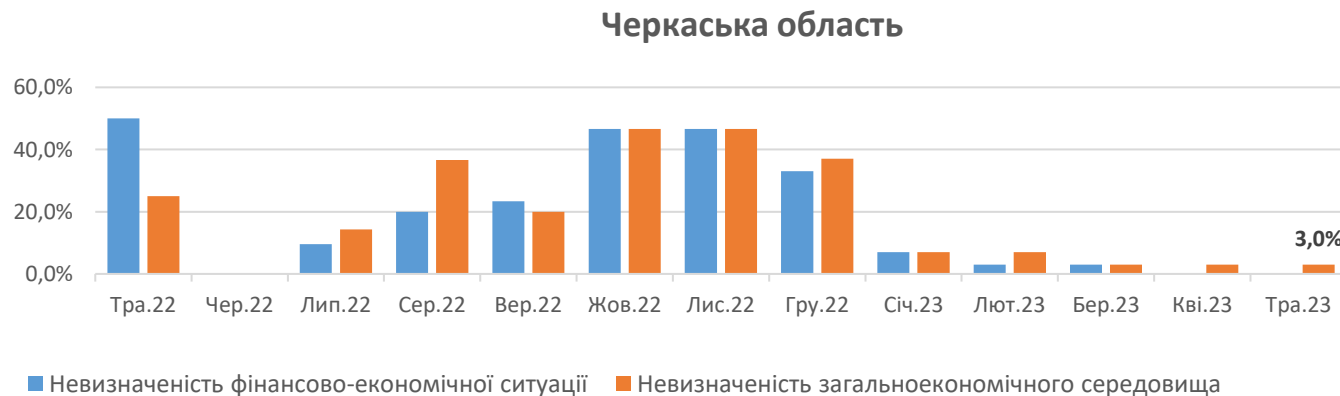
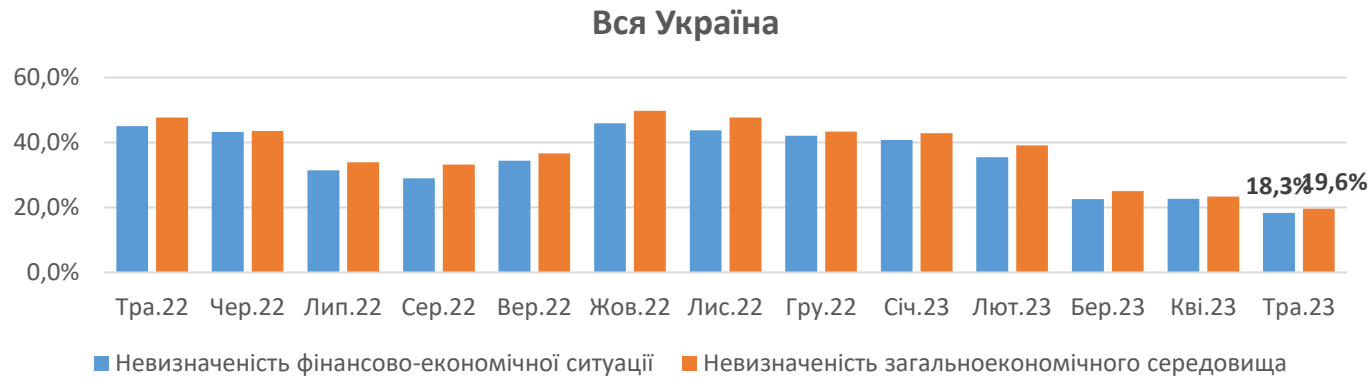

Невисокий рівень невизначеності щодо недалекого майбутнього

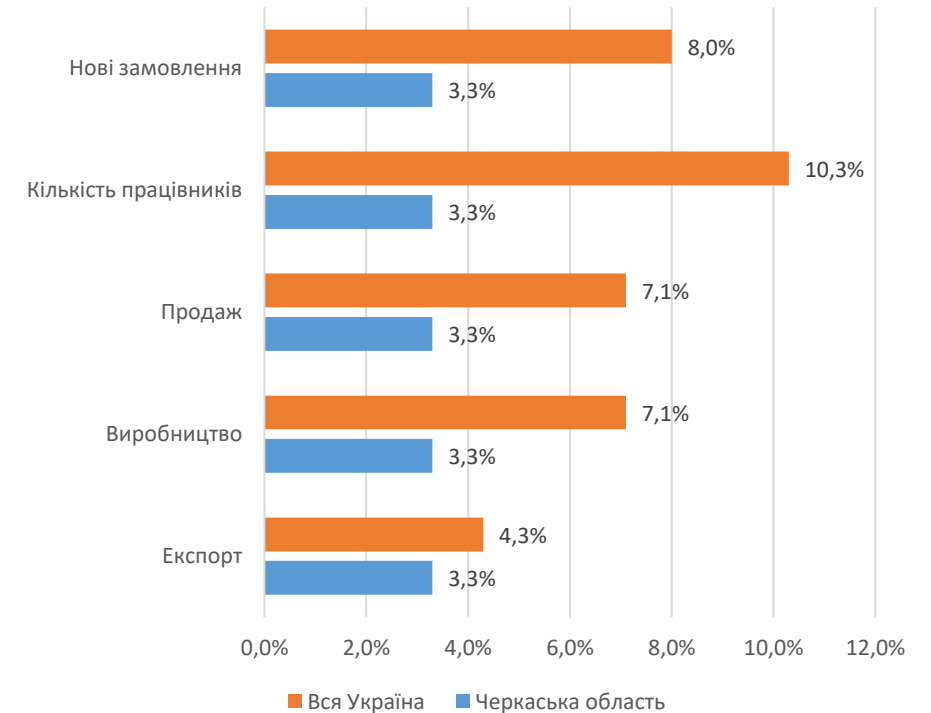
В перспективі півроку

% не змогли дати відповідь про зміни за шість місяців...

В перспективі 3 місяців

% не змогли відповісти, що зміниться...

Нове щомісячне опитування підприємств. Методологія

Потреба у вичерпній інформації про економічну ситуацію є важливою для економічної політики під час війни. Для швидкого збору інформації про поточний стан економіки на рівні підприємства, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій буде проводити щомісячне опитування підприємств із **застосуванням підходу кон'юнктурних досліджень** (або Business Tendency Survey). Методологію розроблено для оцінки ситуації з «базового рівня» — суджень та очікувань основних економічних агентів – підприємців та керівників підприємств.

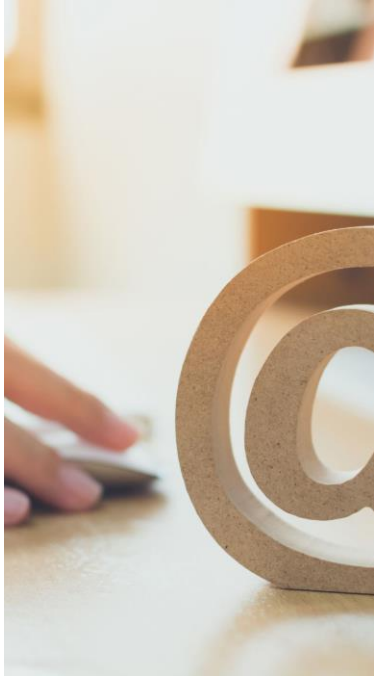
Щомісячне опитування складається з двох частин – регулярної та спеціальної. Регулярно респонденти відповідають на питання про зміну основних показників діяльності та короткострокові прогнози щодо майбутніх змін цих же показників -- випуску (виробництва), реалізації (продажів), експорту, заборгованостей, нових замовлень, зайнятості тощо. Оцінки та очікування щодо змін ділового клімату та фінансово-економічної ситуації на підприємстві в перспективі на півроку також будуть у фокусі нашої уваги.

Спеціальна частина Щомісячного дослідження дозволяє отримувати інформацію щодо специфічних тем. Спеціальна частина розглядає проблеми підприємств, вплив війни на обсяги виробництва, експортну діяльність, основні потреби бізнесу та оцінку державної політики.

У цьому дослідженні використовується панельна вибірка, яка включає **500+ підприємств, що розташовані у 22-х з 27-ми регіонів України**, включаючи Вінницьку, Волинську, Дніпропетровську, Житомирську, Закарпатську, Запорізьку, Івано-Франківську, Київську, Кіровоградську, Львівську, Миколаївську, Одеську, Полтавську, Рівненську, Сумську, Тернопільську, Харківську, Хмельницьку, Черкаську, Чернівецьку та Чернігівську області та місто Київ.

Польовий етап 13-ої хвилі тривав із 16 – 31 травня 2023 року. Керівники підприємств порівнювали результати роботи в травні з квітнем 2023 року, чи іншого показника на момент проведення опитування (травень 2023 року) та давали прогнози на наступні 2 - 3 чи 6 місяців залежно від питання. В окремих питаннях (де це було зазначено) результати роботи порівнювалися з довоєнним часом (період до 24 лютого 2022 року). Опитувані давали прогнози на наступні 3 місяці роботи.

Наші контакти

website: www.ier.com.ua

e-mail: rubanik@ier.kyiv.ua
kuziakiv@ier.kyiv.ua

Facebook: <https://www.facebook.com/IER.Kyiv/>

Twitter (in English only): https://twitter.com/IER_Kyiv

